

LITTERATUR

Vore myrers plantedække og torvarter.

Av dr. *Gunnar Holmsen*, Norges Geologiske Undersøkelse nr. 99, 160 sider med 21 pancher, 5 karter og en Deutsche Zusammenfassung. I kommission hos H. Aschehoug & Co., Kristiania 1923. Pris heftet kr. 5. Et begrænset antal eksemplarer foreligger ogsaa indbundet i ensfarvet graat shirtingsbind og sælges for en pris av 7 kr. ved direkte henvendelse til Norges Geologiske Undersøkelse.

Anmeldt av *Redaktionen*:

FOR den mest hensigtsmæssige og økonomiske utnyttelse av vore myrer er det ikke nok at oprette forsøksstationer eller forsøksanstalter for der at prøve sig frem paa forskjellig vis, man maa ogsaa skaffe sig et grundig kjendskap til myrens beskaffenhet i hvert enkelt tilfælde.

I aarenes løp har der av Norges Geologiske Undersøkelse været foretat videnskapelige undersøkelser av myrer rundt om i vort land og beretninger herom foreligger i tidligere publikationer fra Norges Geologiske Undersøkelse. Særlig skal nævnes *G. E. Stangeland's* arbeider, som i mange tilfælder har hat stor betydning for myrenes praktiske utnyttelse. I de senere aar har Norges Geologiske Undersøkelse optat dette arbeide paa en endmer videnskapelig basis og statsgeolog *dr. Gunnar Holmsen* har foretat myrbefaringer i forskjellige deler av vort land. Flere beretninger herom er tidligere offentliggjort i »Meddelelserne« og i 1922 utkom »Torvmyrenes lagdeling i det sydlige Norges lavland«, som kortelig anmeldt i »Meddelelse« nr. 2 for 1922.

Nu foreligger en ny bok og med ovennævnte titel.

Herom meddeler forfatteren at vi hittil har savnet en systematisk undersøkelse av de hertillands optrædende torvslag, ja vi har endog manglet et brukbart inndelingsgrundlag for myrene selv. De topografiske eiendommeligheter, hvorefter myrene i Tyskland inndeles, som i Hochmoore og Niedermoore, har aldrig berettiget en lignende inndeling i vort land. Heller ikke er det længer tidsmessig, saaledes som hittil ofte har været tilfældet, bare at skjeldne mellem dyrkningsmyr, brændtorvmyr og torvstrømyr. Uanset hvilken anvendelse myrenes torvforraad kan finde i fremtiden, er det nødvendig at kunne skille litt nærmere mellem de forskjellige torvarter og myrslag.

Da torven opstaar av den vegetasjon, som har vokset paa myren er det naturlig først at søke denne torvens »modersamfund« karakterisert. Bokens første halvdel omhandler derfor myrenes vegetasjon og inndeling. Dette er egentlig en botanikers felt, og forfatteren har derfor søgt og faat kyndig assistance av docent *Hanna Resvoll Holmsen*, som gjennom utstrakte statistiske undersøkelser over myrenes plantedække har ydet væsentlige bidrag til dette avsnit.

Til grundlag for myrinddelingen er valgt *fysiognomiet*, som atter

bestemmes av en eller flere av de fem *livsformer*: mosen, græsset, lyngen, busken og træet. Herav avleddes de av forfatteren opstillede fem myrformationer: Mosemyr, græsmyr, lyngmyr, kratmyr og skogmyr. Dette er i norsk sprogbruk gamle navne, idet de fleste er brukt allerede av Asbjørnsen i hans bøker om torv og myrer fra 50 og 60 aarene. Ved Hanna Resvoll-Holmsens planteekologiske arbeider har de faat sin videnskapelige begrundelse.

De planter, som bidrar mest til torvdannelsen er ikke ret mange forskjellige. Av saakaldt dominerende arter kjendes hittil bare 59 karplanter og 33 moser. De fleste av dem er utbredt over hele landet, men der findes ogsaa nogen, hvis utbredelse er lokalt begrenset, nogen hører til paa Vestlandet, nogen paa Østlandet og andre paa Høitjellet og i Nord — Norges kyst og stripe.

Bokens anden halvdel omhandler torvartenes beskrivelse og deres kemiske analyse. Til torvartbeskrivelsen er knyttet 28 mikrofotografier av typiske torvslag. Av analyser gjengives 16 elementaranalyser fra Kjerulfs tid og en temmelig fuldstændig oversigt over resultatene av De kemiske kontrolstationers analyser av kvælstof, kali, kalk og fosforsyre. Men det bedste analysemateriale er dog det, som Statens Raastofkomite har leveret av mere end et halvt hundrede typiske torvarter, indsamlet av forfatteren. Til de av Raastofkomiteen analyserte torvslag refererer sig ogsaa de fleste av mikrofotografiene. I den med hensyn til sin oprindelse nøiagtig bestemte torvart er analysert indholdet av kvælstof, svovel, aske, lerjord, jernoksyd, magnesia, kalk, kali og fosforsyre. Dertil kommer for de fleste prøvers vedkommende en bestemmelse av deres kaloremeteriske brændværdi.

Ved hjælp av dette rikholdige materiale er forfatterens torvartgrupper i kemisk henseende vel repræsenteret.

Et eget kapitel er viet myrenes kartlægning. Paa grundlag av den fydiognomiske myrinddeling har forfatteren leveret fem forsøksarter, som medfølger avhandlingen. At lære at tegne et detaljert kart over myrer, som gjengir det for dens enkelte dele karakteriske plantedække, er av forfatteren blit anset for en vigtig opgave. Under forsøkene herpaa er tat i praktisk anvendelse de i bokens første kapitler indeholdte grundlæggende studier over myrvegetationens sammensætning og den derav avleddede torvartssystematik. Det er efter modent overlæg at forfatteren har lagt hovedvekten av sit arbeide som torvgeolog paa myrenes kartlægning, fremfor at søke utredet data over landets torvforraad, saaledes som det i de sidste aar er gjort i Sverige og Finland. For det første koster en torvinventering som det svenske landet mere i aarlig bevilgning end hele Norges Geologiske Undersøkelses budget utgjør, saa det er ikke tilraadelig at foreslaa en linjeinventering saalænge det ikke er fastslaat at topografien i vort land, selv inden begrænsede landsdele, tilsteder denne fremgangsmaate. I ethvertfald maatte man gaa meget nøiagtigere tilverks end i vort naboland om man vilde opnaa paalidelige tal over den gjennomsnitlige torvmængde og dennes art. For det andet har vi allerede for 30 aar siden lat foreta en rekognisering av vore

torvmarker, som slet ikke er ilde, og som endog synes at ha dannet mønsteret for den svenske »jærnvägsrekognoscering«. Tar man for sig Stangelands »Torvmyrer inden kartbladet Sarpsborgs omraade« N. G. U. Nr. 5, 1891, »Torvmyrer inden kartbladet Nannestads omraade« N. G. U. nr. 8, 1892 eller »Torvmyrer i Norge«, N. G. U. nr. 24, 1897 med torvmyrkartet Tønsberg, og sammenligner med den netop paa-begyndte serie «Torvmarkskartor med beskrivningar», av Sveriges Geologiska Undersøknings publikationer, finder man i de svenska rekognoseringer torvmyrene avlagt paa det topografiske kart 1: 100000 med egen farve og et nummer, som henviser til rayrens beskrivelse, akkurat som paa Stangelands betydelige mere utførlig end det svenske register. Medens den svenske rekognosering er bundet til 5 km's afstand fra jernbaner, større vandveie og havneplasse, har Stangeland havt frie hænder i sin undersøkelse. Det viser sig, at han har faret jevnt over landet, hvor folk bor tættest, om han end ikke har kunnet overkomme alle steder. Saaledes har han ikke været i Nord-Norge.

Det forekommer forfatteren, at naar vi har en saapas brukbar oversigt over mesteparten av de vigtigere landsdeles torvforraaad som Stangelands, vilde torvgeologens arbeide komme bedre til nytte ved et detaljestudium av de forskjellige myrtypers lagdeling, deres vegetation og torvarter end ved en fortsættelse av Stangelands arbeide. Maalet maa nu være en grundig undersøkelse i hvert enkelt tilfælde forut for et større foretagendes planlæggelse, ja helst forut for ethvert litet ogsaa, som man kan vite hvad man har at regne med, og undgaa nogen av de grove feil som like til det sidste har stillet de for vor national-økonomi ikke ubetydelige torv rigdomme i et skjævt lys.

Sammenholder man karterne i vedlagte avhandling med profilerne over lagfølgen i forfatterens tidligere utgivne »Torvmyrenes Lagdeling i det sydlige Norges Lavland«, N. G. U. nr. 90, saa man vil finde, at man nu har midler til at utføre en indgaaende undersøkelse av en myr, som skal tages i bruk. For forfatteren vilde det være kjært, om det forberedende arbeide han har nedlagt for at opnaa en korrekttere vurdering av vore torvmyrers indhold, vilde bære frugt ved at faa praktisk anvendelse, hvorvidt, eller i hvilken grad, det paahviler det offentlige at foreta den slags detaljerte undersøkelser anser forfatteren sig dog ikke kvalificeret til at uttale sig noget om.

Saavidt forfatteren og uten at indlate os paa nogen kritik over den foreslaatte inndeling anbefales boken til alle myrinteresserte.

Redaktionen.

Ammeldt av *Det Norske Myrselskaps formann fhv. lanbruksdirektor G. Tandberg:*

Under denne tittel har Norges geologiske undersøkelse som sin publikation nr. 99 utgitt en av statsgeolog *dr. Gunnar Holmsen* utarbeidet avhandling om ovennevnte sak. Den danner en fortsettelse

av samme forfatters tidligere utgivne beretning om sine undersøkelser av »Torvmyrernes lagdeling i det sydlige Norges lavland.«

Allerede for en 30—40 år siden lot den geologiske undersøkelse foreta en rekognosering av brenntorvmyrer, ved agronom Stangeland, og der foreligger fra ham karter med beskrivelse over myrer i de tette-
re bebodde dele av det sønden — og vestenfjellske Norge. Som et rekognoseringsarbeide har det vunnet megen anerkjennelse, men det tilfredsstillende ikke fordringerne i nutiden, da man vil gjøre mere detaljert bruk av karterne. Dr. Holmsen har derfor satt sig som oppgave å levere en så grundig undersøkelse som mulig av de enkelte myrer, der kan sies å være typisk for vedkommende landsdel.

Det har vært forfatteren maktpåliggende å finne den for vort lands naturforholde mest passende betegnelse på myrene uten hensyn til om de stemmer med de i andre land benyttede inndelinger og uten hensyn til deres fremtidige benyttelse. Efter omhyggelige overveielser har han som grunnlag valgt deres fysiognomi, som bestemmes av en eller flere av de mest fremherskende livsformer i plantedekket, og hans inndeling blir derfor mosemyr, gressmyr, lyngmyr, kratmyr og skogmyr, hvilke i norsk sprogbruk er gamle navne og blandt annet er brukt av forstmester Asbjørnsen i hans bøker om torv og torvmyr fra 50 og 60 årene.

Dr. Holmsen begynner sitt arbeide med myrenes kartlegning efter at dens grenser er bestemt. Samtidig hermed utføres et nøiaktig nivellement av overflaten og optrekkes kurver, så holdningsforholdene treder tydelig frem. Videre inndeles myren i forskjellige felter efter disses mest fremherskende vegetasjon, og betegnelsen innlegges på selve kartet med forklaring av de benyttede tegn. Derhos utføres boringer for å bestemme myrslagets art og dybde, som likeledes påføres kartet. Av dette får man således et godt og pålitelig bilde av myrens størrelse, heldnings og dybdeforhold samt overflatens vegetasjon, men ved siden herav også utført botaniske bestemmelser av selve myr eller torvmassen, og endelig er den med hensyn til sin oprindelse nøiaktig bestemte torvart analysert og oppgitt innholdet av kvelstoff, svovl, aské, lerjord, jernoksyd, magnesia kalk, kali og fosforsyre. Dertil kommer for de fleste prøvers vedkommende en bestemmelse av deres kalorimetriske brennverdi.

Til hvert av de 5 myrarter, som ledsager boken, er i denne inntatt en nærmere beskrivelse av myren, dens beliggenhet, omgivelser, høide over havet og overhodet alt som kan tjene til bedømmelse av dens verdi for kulturelle formål.

I vore bestrebelsers for herefter langt mer enn hittil å kunne nyttiggjøre oss vore myrer vil en fortsettelse av dr. Holmsens arbeide kunne påregne å bli en mektig støtte.

G. Tandberg

Anmeldt av *myrkonsulent Hans Hagerup*:

FORFATTAREN held innleidingsvis fram at torvforskarane lenge har arbeidt for aa finne ein terminologi ved torvartarnes inndeling med støtte i det torvlagande plantesamfund. For aa kunna gjennomføra ei slik inndeling krevs eit inngaaande studium av myrarnes plantesamfund og her har forf. havt den beste støtte i *Hanna Ressvold Holmsens* vegetasjonsstatistiske arbeider. Det fysiognomiske inndelingsprinsip som H. R. H. har brukt i sine arbeider, vert her overført paa torvartarne, noko som i store trekk er bruka hjaa *Asbjørnsen* og *Stangeland*. Forf. finn denne inndelingsmaate meire naturleg i bruk enn andre torvartssystem, og av *Hanna Ressvold Holmsen* og forf. har det faatt si vitenskaplege grunngeving.

Fyrste halvparten av boka er vigd myrane sin vegetasjon og deira inndeling. Dei statistiske vegetasjonsundersøkingar er fyreteke etter *Raaukiær's* stikprøvetode. Vegetasjonen vert etter denne metode karakterisera ved mengda (hyppigheten, frekvensen) av dei framherskande (dominerande) planteartar. For at ein art skal kunna vera dominerande vert rekna med at han skal finnast i halvparten eller over det i prøveflatorne; men forf. peikar paa at ein ikkje alltid kann fylgje denne maate so strengt naar det gjeld aa karakterisera myrane. Etter aa ha peika litt paa aarsakene til myrdaninga, omtalar forf. innlands- og kystmyrane og høifjellsmyrane og peikar paa ulikskapen i vegetationen som her finnast. Her skal berre nemnast at sphagnummyrane paa austlandet, vert i kystsonen erstatta for ein del av graamosemyrane - *Racomitrium lanuginosum*.

Paa grunnlag av dei vegetasjonsstatistiske undersøkingar inndeler forf. myrarne i fylgjande: *Mosemyr*, *grasmyr*, *lyngmyr*, *krattmyr* og *skogmyr*. Dei tri fyrste vegetasjonsformer er grundigast undersøkt, og alle er dei gamle kjente namn. Dette inndelingsprinsip er ogsaa det mest naturlege og har her faat vitenskapleg utforming.

Av dei dominerande artar som finnast paa dei ymse myrar er det 59 karplantar og 33 moser. Innanfor kvar av desse hovedgrupper av myrar opstiller forf. underavdelingar karakterisera ved dei dominerande artar.

T. d. Mosemyr:

1. Sphagnummyr
2. Racomitriummyr.

Sphagnummyr:

- a. Lyngrik sphagnummyr.
- b. Grasrik sphagnummyr.

Lyngrik sphagnummyr:

1. *Callunna vulgaris* rik sphagnum fuscum - myr.
2. *Empetrum nigrum* rik sphagnum rubellum - myr.

Grasrik sphagnum myr:

1. *Carex rostrata* rik sphagnum - myr.
2. *Molinia coerulea* rik sphagnum - myr.

O. S. V.

Skilnaden millom mosemyr og grasmyr vert avgjort etter moseinnhaldet. *Brunmose* finnast ikkje i so stor mengd her i landet at det

kann utskiljast brunmosemyrar. Derimot kann Drepano-cladusartarne karakterisera grasmyrarne.

Grasmyra vert slik karakterisera :

1. Carex rostrata - grasmyr.
2. Eriophorum augustifolium - grasmyr

O. s. v.

Paa liknande vis for underavdelingar av lyng - kratt - og skogmyr.

I den andre halvpart av boka vert omtala *torvartarnes inndeling* og deira kjemiske analyse.

Forf. peikar fyrst paa dei ymse inndelingsprinsip som andre forskarar har brukt for myr og torv og segjer: »Kan man ved torvartsbestemmelser nøiagtig utlede den vegetasjonsform en torvart stammer fra, skulde supplerende bemerkninger om torvens fiberinhold, trevlethet, vaathet etc. bli overflødig, da disse egenskaper gir sig tilkjende i sammensætning av den oprindelige vegetasjon. Ogsaa av denne aarsak er torvens inndeling paa et plantefysiognomisk grundlag ønskelig og værdifuld for en eventuel anden anvendelse av den i fremtiden, end den vi nu kjender.«

Gode og kjendte dialektord kann karakterisera ein torvart godt, men kann ikkje brukast i ein systematisk terminologi. Eit inndelingsprinsip bygd paa den naturlige myrvegetasjon gjev opplysning om torva i allsidig retning. Ei plantefysiognomisk inndeling av torvartarne, segjer forf. har og den store fordel at den *sluttar seg til den naturlige inndeling* som lenge har vore i bruk hjaa oss.

I fylgje med utgreidinja av dei ymse torvagar, har forf. teke 26 rett gode mikrofotografiar av typiska torvslag og 2 av gytje.

Döme paa torvartssystemet:

A. Mosemyrtorv B. Grasmyrtorv. osv.

Innanfor A.

1. Sphagnumtorv (kvitmosetorv)
2. Racomitriumtorv (graamosetorv)

Innanfor 1:

- a. Lyngrik sphagnumtorv
- b. Grasrik sphagnumtorv

Innanfor a:

- Calluna vulgaris-rik sphagnum fuscum-torv.
 Calluna vulgaris-rik sphagnum rubellum-torv.
 Empetrum nigrum-rik sphagnum rubellum-torv.

O. s. v.

Innanfor b:

- Eriophorum-vaginatumrik sphagnum magellanicum-torv.
 Scirpus caespitosus-rik sphagnum magellanicum-torv
 Carex rostrata-rik sphagnum magellanicum-torv.

O. s. v.

Innanfor B. (Grasmyrtorv).

Carex rostrata - torv

Carex lasiocarpa -torv

o. s. v.

Og likeeins for torvslag fraa lyng - krat - og skogmyr. Det segjer seg sjølv at ei so nøgje inndeling av torv som her er skissera, fordrar eit inngaaande kjennskap til torv og torva sitt morsamfund.

Dei analyseresultat som forelegg fraa statens kjemiske kontrolstasjonar over innhaldet av askedele i torv, har forf. delvis samla og sett upp i tabell. I desse opgaavor saknar ein ofte opplysningar om kva myrtype torva skriv seg fraa og gjev difor ikkje sikre opplysningar om dei ulike myrtyper sitt innhold av askedele. Det beste og sikraste materiale har forf. i dei ca. 50 ulike torvartar han sjølv har samla og som der er utført analyse over askedelane ved Statens Raastoffkommisjon.

Paa grunnlag av Raastoffkomiteens torvanalyser stiller forf. op fylgjande omtr. grenseverdiar for innhald av askedele og i ulike torvslag

Innhald i vatsfri torv %.

	Graamose- torv	Lyngrik Sphagnum- torv	Grasrik Sphagnum- torv	Grasmyr- torv	Skogmyr- torv
Kvelstoff	0.5—1.0	0.5 —1.00	0.75—2.0	1.5 —2.5	1.0 —2.5
Kalk	1.0—0.25	1.0 —0.25	0.1 —1.0	0.5 —3.0	0.2 —1.0
Kali	ca. 0.04	ca. 0.04	over 0.01	over 0.01	over 0.01
Fosforsyra	ca. 0.07	ca. 0.04	over 0.04	over 0.05	over 0.06
Magnesia	0.3—0.7	0.01—0.5	0.01—0.5	0.01—1.5	under 0.25
Svovl	0.1—0.25	0.1 —0.25	0.25—0.5	0.5 —1.0	0.25—1.0
Leirjord + Jernoxyd .	ca. 0.25	ca. 0.25	over 0.25	over 0.25	over 1.0
Aske ÷ uopløyste dele	1.0—2.0	0.8 —2.0	over 1.2	over 2.0	over 1.5

Kali og *fosforsyreinnhaldet* varierar litet i dei ulike trovartar. Forf. held fram at naar kali - og fosforsyremengder overstig 0.1 % skriv dette seg fraa at torva innheld mineralslam.

Innhaldet av *kalk* skulde best kunne gje opplysning om kva vegetasjon torva er laga av. Innhaldet varierar sterkt i dei ymse torvslag; som regel er mosemyrane dei kalkfatige, og grasmyrane noko kalkrikare, men ogso grasmyrane kann innehalde litet kalk, (kyststrøk med stor nedbør).

For *svovlets* vedkomande peikar forf. paa at torvanalyser kann koma til aa gje rettleiding ved aa bedømme bruken av ein torvart, daa der er sammenheng millom svovlmengda og det oprindelege plante-samfund for torv. Men materialet er endaa for litet.

Magnesiainnhaldet i torva fylgjer ikkje askeinnhaldet. Dei prøver av torv som var rike paa magnesia skriv seg dei aller fleste fraa myrar ved sjøen ,der dei var utsett for sjørøkk, ein finn relativt stort Mg innhald i alle torvartsgrupper mindst i skogmyrtorv.

Askerik kallar forf. den torvart som inneheld mindst 4 % *aske* og med *slamrik*, ein som inneheld mindst 1 % dele som er uopl. i fortynna saltsyra.

Grensa millom eit relativt høgt og eit relativt laagt innhald av *leirjord* og *jernoxyd* set forf. til 0.5 % Høge verdiar av desse to segjar det samme som at det er sand i torvlaget.

Innhaldet av *kvelstoff*, skil dei ymse torvartsgrupper seg ikkje serleg sterkt fraa kvarandre. Formolding fortorving og mørsamfundets sammensetnad har her stor innverknad. Regelen er nok at torva vert kvelstoffrikare mot botnen. Kvelstoffatige torvslag finns innanfor baade mosemyrtorv og grasmyrtorv, dei er daa litet formolda. Forf. anser eit so høgt kvelstoffinnhald i grasmyr paa 2,5 % aa høyra til det sjeldne.

Eit eige kapitel er vidd kartlegging av myrane. Forf. har gjort det til ei viktig oppgaa aa gjera praktisk bruk av studiet over myrvegetasjonen og torvsystematiken med aa teikna detaljerte kart over undersøkte myrar. Med denne avhandling fylgjer 5 slike plantefysiologiske myrkarter, der framgangsmaaten forsøksvis er framstilt. Paa desse karter er avsett det ulike plantedekke (assosiasjoner) som pregar myra, vidare høgdekurver og myrddjupn so ein kann lesa seg til myroverflata og myrbotnen sitt heldningsforhold. Paa grunnlag av dybdeboringarne har ein midlar til aa teikne profiler av myra og dei ymse torvlag so torvmengda kann utreknast. Framgangsmaaten tillet aa detaljera mykje, kor detaljerikt ein bør gaa fram, maa vel avgjerast i kvart enkelt tilfelle. Prinsippet for ein slik kartlegning er sikkert det rette, anten myra skal brukast til torvstrø, brenntorv eller til dyrkning er det av den største verd aa faa ei grundig undersøking.

Forf. legg stor vekt paa kartlegging av vore myrar istaden for aa utgreide data for torvmengda i landet, og peikar i samband hermed paa, at vi i *Stangelands* arbeider har eit brukbart oversyn over vigtuge landsdeles torvmengd.

Forutan plantefysiologiske karter, reprodusera i svart og kvitt, og mikrofotografier av ymse torvlag, er der 6 gode fotografier av ymse samfundsformer av myrar.

Boka gjev eit verdifullt tilskot til kjennskapet av vaart lands myrar og torvartar og systematisering av desse, og gjev desse undersøkingar praktisk utslag i teikning av myrkarter. Same forf. gav i 1922 ut »Torvmyrernes lagdeling i det sydlige Norges lavland« som dette arbeid for ein stor del er bygd paa.

Boka er aa faa i bokhandelen hefta til ein pris av 5.00 kr.

H. Hagerup

Skogalmanak 1924 av forstkandidat *Julius Nygaard*. I kommission hos Grøndahl & Søn, Kristiania. Pris kr. 7,50 plus porto 30 øre. Denne nu saa velkjendte lommealmanak er herved utkommet i sin 7de aargang. Almanakker av denne slags indeholder jo mange nyttige op-

lysninger og benyttes i stor utstrækning som opslagsbok, men baade i denne og andre lignende savnes et fyldig alfabetisk sakregister, saa at man letvindt kan finde frem, det man søker.

Hejes lommealmanak. Denne har vi rigtignok ikke mottat til anmeldelse dette aar, men vi har hat anledning til at se den andetsteds. I vor anmeldelse av almanakken for 1923 henledet vi opmerksomheten paa, at kontingenten som medlem av »Det Norske Myrselskap« ikke er som i almanakken anført kr. 2, men derimot kr. 5 aarlig. Dette er ikke rettet i almanakken for 1924. Paa side 37 i tillægget opplyses fremdeles at kontingenten som medlem av »Det Norske Myrselskap« er kr. 2 istedetfor kr. 5. Det samme gjælder »Trøndelagens Myrselskap«. Da flere medlemmer av myrselskapet nu har innsendt aarspenger med kr. 2, sandsynligvis i henhold til opplysninger i ovennævnte almanak, gjøres opmerksom paa, at man ikke maa tro alt er riktig, fordi det staar i en almanak.

Berättelse över en studieresa til England sommeren 1923.

Av professor, *dr. H. von Feilitzen* 55 sider med 21 billeder.

Das Grünland er det nye navn paa »Mitteilungen des Vereins zur Förderung der Moorkultur im Deutschen Reiche«, som hittil er utkommet i 41 aar. Navneforandringen er nærmest begrundet i at hovedformaalet er at skape mere »grønt land,« hvad enten dette sker direkte ved myr dyrkning eller indirekte ved først at utnytte myrene industrielt. Det er heller ikke meningen at bryte med den gamle tradition, saaat tidsskriftet fremdeles kommer at indeholde artikler om saavel myr dyrkningsspørsmålet som torvbruk.

I det første hefte under det nye navn er der saaledes ogsaa en beskrivelse av en torvtransportør. Denne er konstruert omtr. som ingeniør Ordings torvtransportør ved myrselskapets forsøksanstalt i torvbruk. Enkelte av de tyske detaljforbedringer vil iaar bli forsøkt ved forsøksanstalten i Vaaler i Solor.

Journal of the American Peat Society, som nu utkommer i sin 17de aargang, har hittil omtr. udelukkende kun virket for torvbrukets fremme. Herefter vil hovedvekten bli lagt paa myr dyrkningen og *The American Peat Society* er i den anledning omorganisert efter et forslag utarbeidet av »Svenska Mosskulturforeningens« direktør *dr. H. Witte*. Det amerikanske myrselskap har hittil ikke hat andre inntægter end medlemskontingenten og har kun virket ved utgivelse av tidsskriftet og ved avholdelse av møter. Til en utvidelse av virksomheten ved anlag av forsøksstationer, som i de skandinaviske lande, kan der under de nuværende økonomiske forhold vanskelig skaffes midler og statsbidrag kan man heller ikke vente at faa nu. Der er opnævnt en komite av sakkundige, som velvillig har paatat sig at gi gratis veiledning i myr dyrkningsspørsmaal og forøvrig kommer foreningen som hittil til aa virke gjennom tidsskriftet.